OUTOKUMMUN KAUPUNKI

Kaupunkipalvelujen lautakunta

Aika	10.11.2026 klo 17:00 - 19:27
Paikka	Kaupungintalon neuvottelutila 206, Hovilankatu 2

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 62	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 63	Pöytäkirjantarkastajat	5
§ 64	Asiantuntijakuuleminen	6
§ 65	Ilmoitusasiat	7
§ 66	Muilta kunnilta varhaiskasvatuspalveluista perittävät maksut	8
§ 67	Outokummun Keskustan valtuustoaloite: Nuorisoystävällinen Outokumpu - Nuorten kuuleminen suunnitelman valmistelun lähtökohdaksi	10
§ 68	Outokummun Keskustan valtuustoaloite: Nuorisoystävällinen Outokumpu - Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen päätöksenteossa	22
§ 69	Talousarvion ja käyttösuunnitelman seuranta	27
§ 70	Ajankohtaisia asioita kaupunkipalveluissa	28

OUTOKUMMUN KAUPUNKI

Kaupunkipalvelujen lautakunta

Aika	10.11.2026 klo 17:00 - 19:27
Paikka	Kaupungintalon neuvottelutila 206, Hovilankatu 2

Osallistujat

Läsnä	Hirvonen Janne	puheenjohtaja	
	Huhtala Laura	jäsen	
	Koponen Tanja	varapuheenjohtaja	
	Pajarinen Virpi	jäsen	
	Räsänen Henri	jäsen	
	Sandman Kasimir	jäsen	
	Rissanen Toivo	jäsen	
	Mansikkamäki Voitto	khall edustaja	
	Lintumäki Päivi	kaupunginjohtaja	
	Nikkanen Eerika	nuorisovaltuusto	
	Pouhula Lasse	seniori- ja vammaisneuvosto	
	Puhakka Sirpa	ruokapalvelupäällikkö	Etäyhteys
	Vihava Esko	kulttuurituottaja	
	Orenius Jukka	kaupunkipalvelujen johtaja, esittelijä	
	Vähäkoski Leena	pöytäkirjanpitäjä	
Poissa	Räsänen Hanna		

Allekirjoitukset

Janne Hirvonen
puheenjohtaja

Leena Vähäkoski
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat §:t 62 - 70

Pöytäkirjan tarkastus Pöytäkirja on tarkastettu 13.11.2026

Tanja Koponen
pöytäkirjantarkastaja

Kasimir Sandman
pöytäkirjantarkastaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä yleisessä tietoverkossa 13.11.2026 alkaen.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kpalvltk 10.11.2026 § 62

Hallintosäännön 115 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivat erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla. Kokouskutsu lähetetään, mikäli mahdollista vähintään 4 päivää ennen kokousta.

Kuntalain 103 §:n mukaan valtuustoa lukuun ottamatta toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Hallintosäännön 123 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätösehdotus Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Puheenjohtaja totesi.

Kaupunkipalvelujen lautakunta § 63 10.11.2026

Pöytäkirjantarkastajat

Kpalvltk 10.11.2026 § 63

Esittelijä	Kaupunkipalvelujen johtaja
Päätösehdotus	Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Kasimir Sandman ja Tanja Koponen.
Päätös	Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Asiantuntijakuuleminen

Kpalvltk 10.11.2026 § 64

Kaupunkipalvelujen lautakunnalle esitetään seuraavat asiantuntijakuulemiset:

Ajankohtaista päiväkotien ja koulujen ruokailuista
- Ruokapalvelupäällikkö Sirpa Puhakka

Ajankohtaista kulttuuritoimesta
- Kulttuurituottaja Esko Vihava

Esittelijä: Kaupunkipalvelujen johtaja

Päätösehdotus: Kaupunkipalvelujen lautakunta merkitsee em. selvityksen tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään, että tämän pykälän käsittelyn aikana Laura Huhtala liittyi kokoukseen klo 17.11 ja, että Sirpa Puhakka poistui kokouksesta klo 17.31. Merkitään myös, että Esko Vihava poistui tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 18.13.

Kaupunkipalvelujen lautakunta § 65 10.11.2026

Ilmoitusasiat

Kpalvltk 10.11.2026 § 65

1. Pohjois-Karjalan perhekeskuksen toimintasuunnitelma 2026–2029

Valmistelija	Kaupunkipalvelujen johtaja
Lisätietoja	Kaupunkipalvelujen johtaja Jukka Orenius, 0447559240
Esittelijä	Kaupunkipalvelujen johtaja
Päätösehdotus	Edellä mainitut asiakirjat merkitään tiedoksi.
Päätös	Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muilta kunnilta varhaiskasvatuspalveluista perittävät maksut
117/02.05.00.00/2026

Kpalvltk 10.11.2026 § 66

Selostus

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 5 §:n mukaan "Kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää". Käytännössä syntyy kuitenkin tilanteita, joissa Outokummun kaupunki järjestää varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikunta ei ole Outokumpu. Tällaisia tilanteita voivat olla lapsen vuoroasuminen, perheen muutto, huoltajan työssäkäynti tai muu lapsen ja perheen tilanteeseen liittyvä perusteltu syy.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2024 julkaisemassa vuoroasumista koskevassa selvityksessä todetaan, että toisen kunnan lasten osuus kuntien varhaiskasvatuksessa on pieni ja kuntien välisten kustannusten korvaamiselle ei ole muodostunut valtakunnallisesti vakiintunutta käytäntöä. Selvityksessä kunnat toivoivat kustannusten korvaamisesta nykyistä selkeämpää sääntelyä.

Tämän vuoksi varhaiskasvatuksesta ja sen kustannusten korvaamisesta toisen kunnan lapsesta sovitaan kuntien välillä erikseen. Toisen kunnan lapselle voidaan myöntää paikka, jos Outokummun omien lasten palvelutarve voidaan samalla turvata ja lapsen vastaanottamisesta on sovittu lapsen kotikunnan kanssa.

Outokummun kaupungin vuoden 2026 talousarviossa varhaiskasvatuksen toimintakate on 17 060 euroa lasta kohti. Outokummun vuoden 2026 laskennallinen varhaiskasvatuksen kustannus voidaan tämän perusteella määrittää seuraavasti:

- kuukausikustannus: 17 060 euroa / 12 kuukautta = 1 421,67 euroa
- päiväkustannus: 17 060 euroa / 220 toimintapäivää = 77,55 euroa.

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016) koskee vain huoltajilta perittäviä asiakasmaksuja, eivät kuntien välistä laskutusta. Muilta kunnilta perittävän maksun perusteeksi esitetään vuoden 2026 talousarvion mukaista toimintakatetta eli 17 060 euroa lasta kohti vuodessa. Maksut on pyöristetty lähimpään euroon hallinnollisen käsittelyn ja laskutuksen selkeyttämiseksi.

Maksut ovat kuntien välisessä laskutuksessa käytettäviä palvelumaksuja. Lapsen kotikunta perii huoltajalta erikseen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisen asiakasmaksun. Outokummun laskentaperusteena käytetty toimintakate on nettokustannus, joten huoltajilta perittäviä asiakasmaksuja ei vähennetä toiselta kunnalta perittävistä kuntamaksuista.

Outokummun lapsimäärän ennakoidaan edelleen vähenevän. Kun palvelurakenteeseen sisältyy lyhyellä aikavälillä kiinteitä henkilöstö- ja tilakustannuksia, lapsimäärän väheneminen voi nostaa lapsikohtaista kustannusta, kunnes henkilöstö- ja tilakustannukset on saatu sovitettua muuttuneeseen tilanteeseen. Pienenevät ikäluokat eivät automaattisesti

pienennä varhaiskasvatuksen järjestämisen kokonaiskustannuksia samassa suhteessa ilman toimenpiteitä.

Vuorohoidosta, laajasta erityisen tuen järjestämisestä, lapsikohtaisesta avustajasta, poikkeuksellisista kuljetuksista tai muusta tavanomaisen varhaiskasvatuksen ylittävästä palvelusta aiheutuvat yksilöitävissä olevat lisäkustannukset voidaan laskuttaa erikseen lapsen kotikunnalta toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Paikan myöntämisen edellytyksenä on, että:
1. Outokummun omien lasten lakisääteiset palvelut voidaan turvata.
2. Palvelun laajuudesta, alkamis- ja päättymisajasta sekä mahdollisista lisäpalveluista sovitaan ennen sijoituksen alkamista.
3. Laskutus tapahtuu kuukausittain toteutuneen sijoituksen ja sovitun palveluajan perusteella.

Kaupungin hallintosäännön 27 §:n kohdan 9 mukaan lautakunta ”päättää toimialallaan perittävistä maksuista ja taksoista sekä myönnettävistä avustuksista”.

Vaikutusarviointi Ei

Valmistelija Kaupunkipalvelujen johtaja, varhaiskasvatusjohtaja, toimistosihteeri

Lisätietoja Kaupunkipalvelujen johtaja Jukka Orenius, 0447559240

Esittelijä Kaupunkipalvelujen johtaja

Päätösehdotus

Kaupunkipalvelujen lautakunta päättää hyväksyä muilta kunnilta perittävien varhaiskasvatusmaksujen ehdot edellä mainitun esittelytekstin mukaisesti, ja että maksuja voidaan tarkistaa vuosittain talousarvion yhteydessä varhaiskasvatuksen lapsikohtaisen toimintakatteen perusteella.

Lisäksi lautakunta päättää muilta kunnilta perittävät maksut varhaiskasvatuksen järjestämisestä 1.12.2026 alkaen seuraavasti:

- Kokopäiväinen varhaiskasvatus 78 €/pvä
- Täydentävä varhaiskasvatus 39 €/pvä
- Tehostetun tuen tai sitä vastaavalla hallinnollisella päätöksellä olevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen hintaan käytetään kerrointa 1,5
- Erityisen tuen tai sitä vastaavalla päätöksellä olevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen hintaan käytetään kerrointa 2

Päätös Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

_____

Kaupunginvaltuusto	§ 57	26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta	§ 67	10.11.2026

Outokummun Keskustan valtuustoaloite: Nuorisoystävällinen Outokumpu - Nuorten kuuleminen suunnitelman valmistelun lähtökohdaksi
123/00.01.06/2026

Kvalt 26.10.2026 § 57

Hallintosäännön mukaisessa järjestyksessä Outokummun Keskustan valtuustoryhmä jätti kaupunginvaltuustolle liitteenä olevan aloitteen.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kpalvltk 10.11.2026 § 67

Selostus

Outokummun Keskustan valtuustoryhmä ym. - ensimmäisinä allekirjoittajina Juhani Räsänen, Heli Valjus, Tarja Nivajärvi ja Mika Mustajärvi - jätti 26.10.2026 valtuustoaloitteen ”Nuorisoystävällinen Outokumpu – nuorten kuuleminen suunnitelman valmistelun lähtökohdaksi”. Aloitteessa esitetään, että kaupunki toteuttaa ”ensisijaisesti 13–29-vuotiaille Outokummussa asuville, opiskeleville tai työskenteleville nuorille” laajan, anonyymin kyselyn. Kyselyn tuloksia tulisi aloitteentekijöiden mielestä käyttää Nuorisoystävällinen Outokumpu -suunnitelman pohja-aineistona.

Lapsi täyttää 13 vuotta pääsääntöisesti sinä vuonna, kun hän aloittaa syksyllä perusopetuksen 7. vuosiluokalla. Nuorisolain (1285/2016) mukaan nuori on alle 29-vuotias, joten aloitteen rajaus tarkoittaa nuorisolain mukaisia nuoria lukuun ottamatta alle 13-vuotiaita sekä 29-vuotiaita, jotka eivät enää nuorisolain mukaan ole nuoria. Työllisyyspalveluissa ja tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa nuorten palvelut rajataan alle 30-vuotiaisiin. Unicefin lapsiystävällisen kunnan toimintamalli taas koskee alle 18-vuotiaita, joten aloitteen ikärajat eivät noudata oikein mitään vakiintuneita ikärajoja. Lisäksi aloitteessa puhutaan em. ikäryhmästä ensisijaisena kyselyn kohderyhmänä, mutta sitä ei kerrota, mille toissijaisille tai muille mahdollisille ryhmille kysely tulisi kohdentaa.

Kyselyssä tulisi aloitteen tekijöiden mielestä selvittää ainakin:
1. Miten nuoret kokevat Outokummun asuin-, opiskelu- ja elinympäristönä?
2. Mikä on nuorten mielestä hyvin ja mitä pitäisi kehittää?
3. Nuorten toiveet harrastuksista, vapaa-ajasta, kohtaamispaikoista ja palveluista?
4. Miten nuoret kokevat mahdollisuutensa osallistua ja vaikuttaa?

5. Millaisina nuoret näkevät opiskelu-, työ- ja itsenäistymismahdollisuutensa?
6. Mikä vahvistaisi tulevaisuudenuskoa ja halua jäädä Outokumpuun tai palata myöhemmin?

Aloitteen mukaan kyselyn laadinnassa tulisi käyttää nuorten parissa työskentelevien ammattitaitoa ja toteutuksessa hyödyntää oppilaitoksia, nuorisopalveluja, nuorisovaltuustoa ja yhdistyksiä. Tavoitteena olisi toimintamalli, jossa nuoria kuullaan säännöllisesti ja toimenpiteiden vaikutuksia seurataan. Aloite perustuu Keskustan ryhmän 20.10.2026 järjestämään nuorisoiltaan, jonka johtopäätös aloitteentekijöiden mielestä oli, ettei nuorten asioita pidä suunnitella vain aikuisten kesken.

Aloitteen lause ”Nuoret ovat Outokummun tulevaisuus” unohtaa sen, että nuoret ovat ennen kaikkea Outokummun nykyisyys aivan kuten lapset, aikuiset ja seniorit.

Tutkimustietoa nuorista

Uusi tutkimustieto tukee aloitteen lähtökohtaa. Nuorten tulevaisuususko on heikentynyt. Nuorisotutkimusseuran ja valtion nuorisoneuvoston vuosittainen nuorisobarometri -kysely kattaa 15–29-vuotiaat. Vuoden 2024 barometrin mukaan omaan tulevaisuuteensa optimistisesti suhtautuvien osuus laski 61 prosenttiin, kun se vuosina 2018 ja 2021 oli 80 prosenttia. Maaliskuussa 2026 julkaistu vuoden 2025 barometri Ihan paineissa (n = 2 312) osoittaa, että heikkeneminen on laajentunut koskemaan myös maailman tulevaisuutta. Vuoden 2026 Nuorisobarometria ei ole vielä julkaistu.

Nuorisobarometrin mittari	Aiempi	Uusin
Suhtautuu optimistisesti omaan tulevaisuuteen	80 % (2021)	61 % (2024)
Suhtautuu optimistisesti maailman tulevaisuuteen	39 % (2021)	17 % (2025)
Suhtautuu pessimistisesti maailman tulevaisuuteen	28 % (2021)	50 % (2025)
Kokee paljon turvattomuutta maailmanpoliittisesta tilanteesta	42 % (2018)	60 % (2025)
Kokee paineita työn saamisesta	–	70 % (2025)
Kokee työn saamisesta epävarmuutta ja turvattomuutta	–	50 % (2025)
Tavoittelee korkeakoulututkintoa	–	81 % (2025)

Työllistyminen oli vuoden 2025 barometrissa nuorten useimmin mainittu paineiden aiheuttaja. Avovastauksissa toistui ensimmäisen työpaikan saamisen vaikeus. Barometrin aineistoon perustuva Jyväskylän yliopiston tutkimus kesäkuulta 2026 totesi, että tulevaisuususkoon ovat selvimmin yhteydessä toimeentulo, tunne yhteiskuntaan kuulumisesta ja poliittinen suuntautuminen.

Kaupunginvaltuusto § 57 26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta § 67 10.11.2026

Suomen itsenäisyyden juhlavuoden rahaston (Sitra) ennakointikatsaus lokakuulta 2025 käsittelee tulevaisuudenuskon heikkenemistä yhteiskunnallisena kysymyksenä ja korostaa nuorten toimijuuden ja osallisuuden lisäämistä päätöksenteossa, koska etenkin nuorten usko tulevaisuuteen on alkanut horjua. Pääasiallinen syy on ristiriita toivotun ja todennäköisen tulevaisuuden välillä, joka johtaa kokemukseen sukupolvien välisestä epäoikeudenmukaisuudesta. Maapallon elinkelpoisuus ja eläkejärjestelmän tulevaisuus eivät herätä nuorissa luottamusta nykyisiä päätöksentekijöitä ja heidän tekemiään päätöksiä kohtaan. Ikääntyneemmällä väestönosalla on enemmän valtaa demokraattisessa päätöksenteossa paitsi suhteellisen osuutensa, myös korkeampien äänestysprosenttien ja perinteisin mekanismein tapahtuvaan poliittiseen toimintaan osallistumisasteen vuoksi. Sama ilmiö on havaittu yhdistystoiminnassa, jota pyörittää Outokummussakin pääosin ikääntyneempi väestönosa. Tähän on nuorten elämään ja esim. perhearkeen liittyviä käytännöllisiä syitä, mutta myös sosiaalisen ja kulttuurisen elämäntapojen muutokseen liittyviä syitä.

Sitran katsauksen mukaan nuorten osuus kuntavaaliehdokkaista on laskenut vuodesta 2008 alkaen ja joka viides kuntavaaliehdokas on jo yli 65 -vuotias. Tämä vaikuttaa politiikan tekemiseen ja vie luottamusta demokraattisen päätöksentekokoneiston kykyyn toimia nuorempien sukupolvien edun mukaisesti. Päätöksenteossa tulisi painottaa ylisukupolvista päätöksentekoa, jolla aliedustetut nuoret saadaan paremmin mukaan päätöksentekoon. Samoin päätöksenteossa tulisi huomioida nykyistä huomattavasti paremmin vailla edustusoikeutta olevat tulevat sukupolvet, joiden oikeuksien toteutuminen on nykyisten sukupolvien ymmärryksen varassa.

Aikamme suosii aiemman annetun ja velvoittavan yhteisöllisyyden sijaan itse valittua ja löyhää yhteisöllisyyttä. Poliittiset puolueet, kirkko, ammattiliitot, yhdistykset jne. ovat menettäneet vetovoimaansa nuoria kiinnostavina yhteisöinä. Samoin yksinasuvien – joko vapaaehtoisesti tai vasten tahtoaan – osuus kotitalouksista on Suomessa nykyisin korkea ja ihmiset muuttavat nykyään pääosin opiskelun ja työn perässä pois juuriltaan kohti keskuksia ja suurempia ihmisyhteisöjä. Kulttuurisesti korostuvat itsensä toteuttaminen, valinnanvapaus ja henkilökohtainen menestys. Sosiaalinen media palkitsee yksilöä esillä olemista. Toisaalta vanha yhteisöllisyys oli kuitenkin usein pakottavaa. Kylä, suku ja kirkko antoivat turvaa mutta myös kontrolloivat, rajoittivat ja sulkivat ulos. Yhteisöt eivät ole kadonneet, mutta ne ovat nykyään valinnaisempia: harrastusryhmiä, verkkoyhteisöjä, vertaistukiryhmiä ja tapahtumia. Kollektiivista yhdistävää yhteisöllisyyttä löytyy erityisesti erilaisissa kriiseissä kuten koronan aikana tai Ukrainan sotaa paenneiden auttamisessa.

Etenkin verkkoyhteisöissä yksilön omaksi kokemaansa identiteettiin perustuva leirijako ja poliittinen polarisaatio edustavat nykyisin vapaaehtoista ryhmään kuulumista aiempien annettujen ja velvoittavien yhteisöjen sijaan. Vastuu yhteisöön kuulumisesta on muuttunut yksilön valinnaksi ja vastuuksi. Nuori, jolla on voimavaroja, löytää ja rakentaa itselleen yhteisöjä helpommin kuin ennen. Rajallisemmat voimavarat omaava nuori voi pudota helpommin kaikkien

yhteisöjen ulkopuolelle. Siksi yksinäisyys on noussut niin keskeiseksi yhteiskunnalliseksi kysymykseksi. Ongelma ei ole yhteisöllisyyden puute, vaan sen epätasainen jakautuminen. Tämä koskee nuorten lisäksi myös etenkin senioreita mutta myös aikuisia ja osin lapsia.

Yksin asuminen ei ole yhtä kuin yksinäisyys ja yhteisöllisyyden puute, mutta yksinäisyys on todennäköisempää yksin asuvalla. Suomessa oli vuoden 2025 lopussa 2 869 879 asuntokuntaa, joista 46,7 % oli yhden henkilön talouksia. Outokummussa osuus on vielä tätäkin suurempi eli 49,9 %. Aloitteen kohderyhmän nuorista asuu Outokummussa yksin pienempi osuus kuin Suomessa keskimäärin.

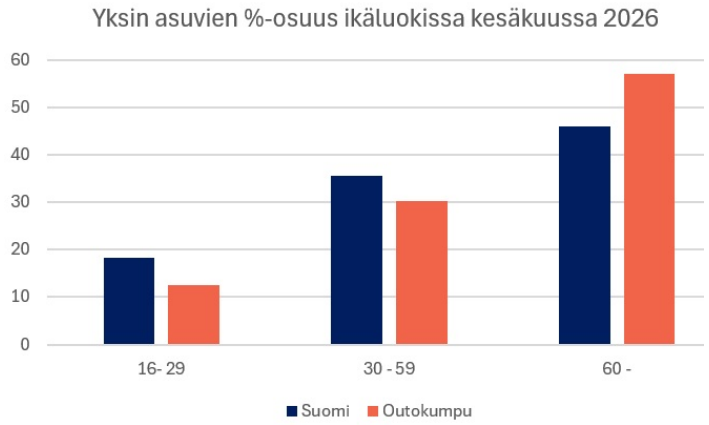

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) asiantuntijaryhmä luovutti loppuraporttinsa Nuorten tulevaisuususko horjuu – millaisia toimia nyt tarvitaan? 25.3.2026. Ryhmä esitti 36 eri toimenpidesuositusta, joista osa on kohdennettu yhteiskunnan eri toimijoille toteutettavaksi. Kunnille toimenpidesuosituksista on kohdennettu noin 30. Keskeisiä osa-alueita ovat nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistaminen, turvallisen arjen varmistaminen, paineiden vähentäminen, nuorten talouden turvaaminen ja mielenterveyden tukeminen.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselyssä 2025 kysyttiin aloitteen teemaan liittyen muun muassa tyytyväisyydestä elämään, kokemuksesta omaan elämäänsä vaikuttamisen mahdollisuudesta sekä ahdistuneisuudesta. Kummun koulun tulokset noudattavat valtakunnan keskiarvoja, lukion tulokset ovat valtakunnan keskiarvoja paremmat.

Kouluterveyskysely 2025	**8-9 lk**		**Lukio**	
	Suomi	**Oku**	**Suomi**	**Oku**
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä %	68	68	71	88
Kokee voivansa vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee %	76	76	81	88
Sosiaalisen ahdistuneisuuden kokemus %	36	34	37	23

Kaupunginvaltuusto § 57 26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta § 67 10.11.2026

Nuorten palvelut Outokummussa

Aloitteen mukaan ”Outokummun tulee olla kaupunki, jossa lapsilla ja nuorilla on hyvä kasvaa, opiskella, harrastaa …”. Outokummussa on kokoisekseen paikkakunnaksi kattavat kasvatus-, opiskelu- ja harrastuspalvelut nuorille. Pohjoismaisen hyvinvointivaltiomallin perinteen mukaisesti Outokummussakin järjestetään nuorille sellaisia palveluita, joita ei löydy monesta muusta maailman maasta. Lisäksi kaupungissa järjestetään paljon sellaisia palveluita, jotka eivät ole lakisääteisiä ollenkaan tai ainakaan siinä laajuudessa, jossa niitä tällä hetkellä järjestetään. Hyvät ja edulliset palvelut ja halvat asunnot ovat myös monen nuoren silmissä veto- ja pitovoimatekijä, olipa opiskelu- tai työpaikkaa tai ei. Alla taulukossa on lueteltu eräitä nuorille tarjottavista palveluista, luettelo ei ole kattava ja siitä puuttuvat kokonaan esim. kaikki yritysten tuottamat palvelut.

Toimija	Palvelu tai toiminta	Sisältö ja kohderyhmä
Outokummun kaupunki, nuorisopalvelut	Nuorisotila Kirvo Leiritoiminta Muu avoin nuorisotyö	Avoin nuorisotila kirjaston alakerrassa, auki neljänä päivänä viikossa, kolmena iltaan klo 20 asti; tukea oman elämän suunnitteluun Leirit lapsille ja nuorille Kolmikannassa ja muissa kohteissa
Outokummun kaupunki	Nuorisovaltuusto Outonuva Lapsivaltuusto	Nuorisovaltuusto kuntalain mukainen vaikuttamistoimielin Lapsivaltuusto kunnan oma lapsiystävällisen kunnan toiminnan osa
Outokummun kaupunki	Etsivä nuorisotyö	Alle 29-vuotiaat koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat; tiivis yhteistyö Riverian ja Outokummun lukion kanssa
Outokummun kaupunki ostopalveluna Joensuun nuorisoverstas ry:ltä	Outoverstas, nuorten työpaja	16–28-vuotiaat työttömät ja peruskoulun päättäneet; yksilövalmennus, seinätön valmennus ja työkokeilut
Outokummun kaupunki	Kaupungin työllisyyspalvelut sisältäen mm. valmennusympäristö Kupari, kuntalisä, kesätyöseteli ja nuorten	Kuntalisä 400 € kuukaudessa nuorten työllistymissetelin päälle. Noin 200 yritykselle suunnattu rekrytointikampanja alle 30-vuotiaiden palkkaaminen yrityksiin ja kaupunkikonserniin. Vuosittainen kesätyöseteli

Kaupunginvaltuusto § 57 26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta § 67 10.11.2026

	työllistämiskampanja 2026-2027	
Pohjois-Karjalan työllisyysalue	Luotsi Outokumpu ja muut toiminnot	Alle 30-vuotiaiden työllisyyspalvelut ja työnantajien ja nuorten työnhakijoiden yhteensovittaminen
Outokummun kaupunki	Kulttuuripalvelut	Laaja kattaus erilaisia kulttuuripalveluita myös nuorille
Outokummun kaupunki sekä ostopalveluiden tuottajat	Elämänlaatupalvelut	Liikunnan, kirjaston, musiikkiopiston ja vapaan sivistystyön palveluita myös nuorille
Outokummun kaupunki ja kumppanit	Harrastamisen Suomen mallin kerhot Mopokerho	Koulupäivän yhteydessä toteutettavat maksuttomat kerhot Kummun koulun oppilaille
Outokummun kaupunki ja kumppanit	Kohtaamispaikka Maritan Kulma	Matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jonka toiminnan sisältöjä myös nuoret kehittävät
Perheiden paikka ry	Lapsiperheiden kohtaamispaikka	Kahtena päivänä viikossa kaupungin tiloissa kokoontuva lapsiperheiden avoin kohtaamispaikkatoiminta
Outokummun kaupunki	TUVA Outokummun lukio	Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus Lukiokoulutus yleislukiossa
Riveria	Ammatillinen koulutus, Outokummun kampus	Ammatillinen toisen asteen koulutus, ammattitutkinnot, erikoisammattitutkinnot, osatutkinnot ja muu koulutus
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue (Siun sote)	Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut, nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut	Peruskoulu- ja toisen asteen opiskelijat sekä muut nuoret
Seurakunnat	Ev.lut seurakunnan nuorisotyö Muiden seurakuntien nuorisotyö	Rippikoulu, isoistoiminta ja nuorten illat
Järjestöt, seurat, yhdistykset ja muut toimijat	Urheiluseurat ja muut yhdistykset	Laaja tarjonta erityppisistä harrastustoiminnoista nuorille

Kaupunginvaltuusto § 57 26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta § 67 10.11.2026

Nuoret ja poliittinen järjestelmä Outokummussa

Suomalaisessa demokratiassa täysi-ikäisten ihmisten tärkein tai ainakin organisoiduin ja vakiintunein vaikutuskanava yhteisönsä ja yhteiskunnan asioihin on poliittinen järjestelmä. Monet yhdistykset, järjestöt yms. harjoittavat vaikutustyötä, mutta vaikuttavin kanava yhteiskunnan asioihin ovat poliittiset puolueet, jotka kanavoivat kannattajaryhmiensä toiveita poliittisiksi päämääriksi kunnissa, maakunnissa, hyvinvointialueilla ja valtion sekä EU:n tasolla.

Outokummun luottamuselinten jäsenten keski-ikä on lähes 60 vuotta ja nuoret ovat päätöksenteossa selvästi aliedustettuina. Kuntalain mukaan jokainen, joka täyttää 18 vuotta viimeistään vaalipäivänä, on vaalikelpoinen valtuustoon ja voi siten toimia kunnan luottamuselimissä. Muodollinen mahdollisuus ei ole kuitenkaan muuttunut Outokummussa todelliseksi osallistumiseksi. Outokummun poliittiset järjestöt eivät ole onnistuneet aktivoimaan nuoria osaksi vaikuttamiskoneistoa.

Toimielin	**Keski-ikä, vuotta**	**Alle 30-vuotiaita nuoria**
Tarkastuslautakunta	70,4	0
Keskusvaalilautakunta	62,2	0
Kaupunginhallitus	61,1	0
Kaupunkirakennelautakunta	57,9	1
Kaupunginvaltuusto	56,3	1
Kaupunkipalvelujen lautakunta	48,3	0
Luottamushenkilöt yhteensä	**58,3**	**1 *)**

*) Kaupunginvaltuustossa ja kaupunkirakennelautakunnassa on sama henkilö

Kaupungin luottamuselimissä ei ole yhtään nuorisolain tarkoittamaa nuorta. Luottamuselinten on siten vaikeaa arkisissa kokouksissaan toteuttaa aloitteessa mainittua Keskustan järjestämän nuorisoillan johtopäätöstä ”nuorten asioita ei pidä suunnitella vain aikuisten kesken”. Kesäkuussa 2027 Outokummun kaupungin luottamuselimissä ei todennäköisesti ole enää yhtään edes alle 30-vuotiasta. Jos luottamuselinten jäsenten keski-ikää vertaa Outokummun kaupungin väestön keski-ikään 50,0 vuotta (31.12.2025), vain kaupunkipalvelujen lautakunnan jäsenten keski-ikä jää alle kaupungin asukkaiden keski-iän, jonka on noussut kaivostoiminnan loppumisesta saakka 11,8 vuotta. Asukkaiden 50 vuoden keski-ikä saavutettiin siis kaksi vuotta ennen kuin Outokumpu täyttää 50 vuotta vuonna 2027.

Outokumpu	**1990**	**1995**	**2000**	**2005**	**2010**	**2015**	**2020**	**2025**
Väestön keski-ikä	38,2	39,8	42,2	44,3	46,1	46,7	48,7	50,0

Kuntaliiton analyysin mukaan alle 30-vuotiaiden osuus kuntavaaliehdokkaista koko Suomessa on laskenut vuoden 2004 11,3 prosentista 7,8 prosenttiin vuonna 2025. Valituista alle 30-vuotiaita oli vuoden 2025 vaaleissa enää 5,0 %. Samaan aikaan vähintään 65-vuotiaiden osuus ehdokkaista on noussut 4,7 prosentista 19,2 prosenttiin. Outokumpu kuului vuoden 2025 kuntavaaleissa niihin 27 kuntaan, joissa ehdokkaiden keski-ikä oli yli 55 vuotta eli Outokumpu oli Pohjois-Karjalassa samassa tilanteessa Heinäveden, Ilomantsin ja Rääkkylän kanssa. Naapurikunnista myös Kaavi ja Tuusniemi ovat samassa kuntaryhmässä.

Tutkimusten mukaan puolueet eivät saa nuoria mukaan, koska

- Nuoret vaikuttavat mieluummin yksittäisten asioiden, järjestöjen ja somen kautta kuin puolueiden paikallisyhdistyksissä. Kiinnostus ei ole kokonaan kadonnut, mutta poliittisilla puolueilla ei ole niin sanotusti imua nuorten ajattelussa. Nuorisobarometrin mukaan politiikasta erittäin kiinnostuneiden nuorten osuus on kuitenkin noussut 11 prosentista (2021) 20 prosenttiin (2024).
- Moni outokumpulainen nuori muuttaa opiskelemaan toiselle paikkakunnalle. Itä-Suomen nuorisopuntarin mukaan vain noin joka kymmenes nuori arvioi asuvansa pysyvästi nykyisessä kunnassaan. Neljän vuoden luottamustehtävään on vaikea sitoutua, jos oma tulevaisuus paikkakunnalla on epävarma. Toisaalta neljän vuoden sitoutumiskammo ei pitäisi olla esteenä, koska on olemassa selkeät säädökset ja menettelytavat pois lähtevän korvaamisesta luottamuselimissä.
- Opiskelu, työ, vuorotyö, pienten lasten vanhemmuus ja omat harrastukset kilpailevat yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanssa nuoren rajallisesta ajasta. Toisaalta työttömyys ja yleinen näköalattomuus ja syrjäytyminen voivat aiheuttaa voimattomuuden ja kyvyttömyyden tunteen suhteessa ympäröivään yhteisöön ja yhteisiin asioihin vaikuttamiseen.
- Nuoria ei osata pyytää mukaan toimintaan oikeilla tavoilla. Ehdokasasettelu ja toimielinpaikkojen jako tapahtuvat pitkälti olemassa olevien verkostojen kautta. Jos nuori ei näe mielekkääksi lähteä mukaan eikä hän koe saavansa tukea, hän ei lähde.
- Kokemus siitä, ettei vaikuttaminen kannata tai ole oikeasti mahdollista. Nuorisobarometrissa ja kyselyissä toistuu tunne, ettei nuorten ääntä kuulla. Jos ensimmäinen kokemus vaikuttamisesta jää näkymättömäksi, kiinnostus puoluetoimintaan ei synny.

Ehdokasasettelu ja luottamuspaikkojen jako ovat puolueiden ja valtuustoryhmien vastuulla, mutta kaupunki voi organisaationa myös madaltaa kynnystä. Mahdollisia keinoja ovat nuorisovaltuuston edustajien läsnäolo- ja puheoikeus luottamuselinten kokouksissa, joka on jo käytössä Outokummussa valtuuston ja kaupunkipalvelujen lautakunnan kokouksissa. Valtuustoryhmät voisivat sitoutua nimeämään nuoria varajäseniksi toimielimiin, kehittää nuorten houkuttelua toimintaan ja mentoroida epäröiviä nuoria sekä kehittää kokouskäytäntöjä esim. etäosallistumisen avulla. Outokummussa jo toimiva nuorisovaltuusto saattaa olla monelle ensimmäisiä askelia kohti kunnallista luottamustehtävää.

Kaupunginvaltuusto § 57 26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta § 67 10.11.2026

Kyselytutkimus nuorille

Pohjois-Karjalassa on viime vuosina kerätty nuorilta laajasti tietoa, mm. Itä-Suomen nuorisopuntari 2024:ssä, jossa teemoina olivat työelämäodotukset ja alueellisuus. Kyselyn tuloksista on myös tehty tiivistetty diaesitys.

Outokummun omaa, koko 13–29-vuotiaiden ikäryhmän kattavaa aineistoa ei ole viime vuosina kerätty. Edellinen laajempi kysely on tehty Outokummussa jo lähes 20 vuotta sitten. Peruskoulussa, lukiossa ja Riverialla toteutetaan erilaisia kyselyitä oppilaille ja opiskelijoille, mutta ne eivät tietenkään tavoita oppilaitosten ulkopuolella olevia. Näin kerätystä aineistoista puuttuu erityisesti tieto 18–29-vuotiaista outokumpulaisista koulutuksen ulkopuolella olevista nk. NEET-nuorista (Not in Employment, Education or Training) mutta myös työssä käyvistä ja opiskelevista nuorista.

Kyselytutkimuksen yleisiä ongelmia ovat vastausprosentti, virhemarginaali ja edustavuus sekä sisältövaliditeetti eli se, että kysymykset on muotoiltu selkeästi ja johdattelematta. Jotta tulokset ovat yleistettävissä koskemaan koko tutkittavaa kohderyhmää, edellä kerrottujen tekijöiden tulee olla hyväksyttävällä tasolla. Nuoret, joille yhteiskunta ja viranomaisten toimet näyttäytyvät pääosin kotirauhan häirintänä, eivät usein vastaa aktiivisesti kyselyihin. Nuoret myös näkevät kyselyt helposti osaksi sitä samaa ”demokraattista” päätöksentekokoneistoa, joka on vanhempien sukupolvien valtaama eikä siten palvele nuorten oman äänen todellista esille saamista.

Aloitteessa esitetyssä kyselyssä on mahdollisuus myös nk. nollatutkimuksen toteutumiseen. Nollatutkimus tarkoittaa tilannetta, jossa tutkimuksentulokset ovat jo lähes varmasti tiedossa etukäteen olemassa olevan tiedon ja aiempien kyselyiden perustella. Vaikka jokainen nuori on ainutlaatuinen, on epätodennäköistä, että outokumpulaisten nuorten toiveissa ja unelmissa eli vastuksissa aloitteen tekijöiden kuuteen kysymykseen tulisi ilmi jotain sellaista, mitä ei osattaisi aiempien tutkimusten ja kyselyiden sekä lasten ja nuorten parissa toimivien ammattilaisten taholta jo kertoa. On tärkeää ja kaupungin strategian mukaista osallistaa kaupunkilaisia, mutta jos kysytään esim. ”mikä vahvistaisi tulevaisuudenuskoa ja halua jäädä Outokumpuun tai palata myöhemmin?” niin varsin todennäköistä on, että työpaikka Outokummun työssäkäyntialueella vähintään toisen asteen koulutuksen suorittaneelle on varsin ratkaiseva tekijä niille nuorille, jotka rakentavat elämäänsä työn kautta saatavan toimeentulon varaan.

Aloitteen mukaan ”Outokummun tulee olla kaupunki, jossa lapsilla nuorilla on hyvä … rakentaa tulevaisuuttaan”. Outokummussa nuorisotyöttömyys on maan keskiarvoa selvästi korkeampi. Elokuun 2026 lopussa kaupungissa oli 86 alle 30-vuotiasta työtöntä työnhakijaa, ja alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli 22,1 %, kun koko maassa se oli 16,5 %. Siksi työllistyminen on todennäköisesti keskeisin kysymys nuoren tulevaisuudenuskossa ja halussa palata Outokumupuun. Toki

myös rakkaus kotisetutuun tai johonkin toiseen ihmiseen tai vaikka kiinteän omaisuuden periminen voi myös johtaa muuttoon Outokumpuun jossain vaiheessa elämää.

Kyselyn toteuttaminen

Jos kyselyä aloitteessa mainitulle ”ensisijaiselle” 13-29-vuotiaiden ikäryhmälle lähdetään toteuttamaan, itse kyselyn suorat kustannukset ovat pienet, koska se voidaan toteuttaa kaupungin jo käytössä olevalla verkkotyökalulla. Aloitteen mukaan kyselyn laadinnassa ja toteutuksessa tulisi siis käyttää nuorten parissa työskenteleviä ammattilaisia sekä yhteistyötahoja.

Aloitteen ehdotuksen sijaan esitetään vastuu kysymysten laatimisesta ja kyselyn toteuttamisesta annettavaksi nuorille itselleen. Halutessaan heille tarjotaan nuorten parissa toimivien ammattilaisten ja kyselytutkimuksia toteuttaneiden ammattilaisten tukea. Nuoret voivat toteuttaa kyselyn itse valitsemillaan teemoilla tai hyödyntää aloitteessa kerrottuja kuutta teemaa. Erityinen huomio kohdistetaan 18–29-vuotiaisiin sekä työn ja koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin, joita pyritään tavoittamaan nuorten päättämillä tavoilla esim. etsivän nuorisotyön, Outoverstaan, Luotsin, Riverian, työllisyysalueen ja kaupungin työllisyyspalveluiden sekä sosiaalisen median kautta. Kyselyn laativat nuoret voivat myös ottaa kantaa kyselyn toistettavuuteen.

Outokummussa oli 31.12.2025 aloitteessa rajattuun ”ensisijaiseen” kohderyhmään kuuluvia 951. Jos kyselyyn saataisiin vastaamaan joka viides nuori eli 190 nuorta, tulos olisi jo selvästi enemmän kuin 93, jonka maakunnallinen kysely vuonna 2023 tavoitti Outokummusta.

Aloitteen kohderyhmän nuorten määrä Outokummussa 31.12.2025 kolmen ikävuoden nipuissa (28-29 kaksi vuotta)						
13-15	**16-18**	**19-21**	**22-24**	**25-27**	**28-29**	**YHT**
229	213	156	112	141	100	951

Jos nuoret käyttävät aloitteen kysymysrunkoa hyväkseen kyselyä laatiessaan, nuoria pyydetään täydentämään ainakin neljättä kysymystä hakemalla vastausta nuorten kiinnostukseen vähäisyyteen kunnallisiin luottamustehtäviin ja puoluetoimintaan sekä sen selvittämistä, mikä estää tai toisaalta edistäisi osallistumista. Kysely voidaan toteuttaa vuoden 2026 loppuun mennessä ja tulokset raportoidaan luottamuselimille alkuvuonna 2027.

Nuorisoystävällinen Outokumpu -suunnitelma

Aloitteessa ehdotettua varsinaista uutta suunnitelmaa ei ole perusteltua tehdä. Unicefin lapsiystävällisen kunnan mallin tavoin perustellumpaa on käyttää ammattilaisten tuottamaa valmista pohjaa, joka tässä tapauksessa on OKM:n

Kaupunginvaltuusto	§ 57	26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta	§ 67	10.11.2026

Nuorten tulevaisuususko horjuu -selvityksen 36:n toimenpidesuosituksen lista. Outokummun nuorten toteuttaman kyselyn ja aloitteen kohderyhmän nuorille kohdennetun kyselyn tulokset siirretään toimenpidesuosituksiin konkreettisiksi toimenpiteiksi Outokummussa. Toimenpidesuositukset toimitetaan huomiotavaksi kaikille nuorten parissa työskenteleville tahoille. Tulosten perusteella päivitetään tarpeen mukaan myös olemassa olevia eri toimijoiden nuoria koskevia suunnitelmia. Halutessaan nuoret voivat ratkaista suunnitelma-asiankin parhaaksi katsomallaan tavalla.

Vaikutusarviointi Ei

Valmistelija Kaupunkipalvelujen johtaja

Lisätietoja Kaupunkipalvelujen johtaja Jukka Orenius, puh. 044 7559 240

Esittelijä Kaupunkipalvelujen johtaja

Päätösehdotus

Kaupunkipalvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

1. kaupunki antaa nuorille toteutettavaksi vuoden 2026 loppuun mennessä anonyymin kyselyn noin 13–29-vuotiaille Outokummussa asuville, opiskeleville tai työskenteleville nuorille. Kyselyn toteuttavat nuoret voivat tarvitessaan pyytää tukea toteutukseen nuorisovaltuustolta, kaupungissa toimivilta poliittisilta järjestöiltä sekä muilta yhdistyksiltä, kaupungin organisaatiosta sisältäen kaupungin työllisyyspalvelut, etsivän nuorisotyön ja Nuorisoverstaan palvelut, oppilas- ja opiskelijakunnilta, Pohjois-Karjalan työllisyysalueelta, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelta, järjestöiltä sekä muilta tarpeelliseksi katsomiltaan tahoilta,
2. kyselyssä pyydetään nuoria selvittämään myös nuorten kiinnostusta kunnallisiin luottamustehtäviin sekä mahdollisia esteitä osallistumiselle,
3. kyselyn tulokset siirretään OKM:n Nuorten tulevaisuususko horjuu –raportin toimenpidesuosituksien konkreettisiksi toimenpiteiksi Outokummussa tai tulokset käsitellään nuorten parhaaksi katsomalla tavalla,
4. kyselyn tulokset ja mahdolliset kohdan 3 toimenpidesuositukset tai nuorten muuten jalostamat suunnitelmat toimitetaan tiedoksi ja toimenpiteitä varten ainakin kohdassa 1 kerrotuille tahoille, ja
5. valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Kaupunginvaltuusto	§ 57	26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta	§ 67	10.11.2026

1 Outokummun keskustan valtuustoaloite Nuorisoystävällinen Outokumpu, kuuleminen
2 Nuorten tulevaisuususko -toimenpidesuositukset Outokumpu

Kaupunginvaltuusto	§ 58	26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta	§ 68	10.11.2026

Outokummun Keskustan valtuustoaloite: Nuorisoystävällinen Outokumpu - Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen päätöksenteossa
124/00.01.06/2026

Kvalt 26.10.2026 § 58

Hallintosäännön mukaisessa järjestyksessä Outokummun Keskustan valtuustoryhmä jätti kaupunginvaltuustolle liitteenä olevan aloitteen.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kpalvltk 10.11.2026 § 68

Selostus

Outokummun keskustan valtuustoryhmä jätti 26.10.2026 valtuustoaloitteen lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseksi päätöksenteossa, ensimmäisenä allekirjoittaja Eveliina Kanniainen. Aloitteessa ehdotetaan, että:

- vuoden 2025 osallistuvan budjetoinnin käytäntöä jatketaan. Vuoden 2025 talousarviossa varattiin kuntalaisten päätettäväksi yhteensä 20 000 euroa, josta Lapsivaltuusto päätti 3 000 euron käytöstä,
- vuoden 2027 talousarvioon varataan esimerkiksi 10 000 € tai vuoden 2025 kokemusten perusteella harkittu summa, ja
- summan käytöstä päättävät Nuorisovaltuusto ja Lapsivaltuusto.

Aloitteessa viitataan sen kytkeytyvän kaupungin tavoitteeseen saada Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustus vuonna 2027.

Outokummussa toteutettu osallistuvan budjetoinnin pilotti oli erillinen määräraha, jonka kohteita kuntalaiset ideoivat ja äänestivät. Rahan käytöstä saatiin kuntalaisilta ja lapsivaltuustolta ehdotuksia ja ne saatiin äänestyksen jälkeen kohdennettua enemmistön valitsemiin kohteisiin. Kokeilu koski erillissummaa ja oli ensimmäinen ja teknisesti helpoin versio osallistuvan budjetoinnin toteutuksesta. Noin toteutettuna kyse ei kuitenkaan ole syvemmälle rakenteisiin menevästä osallistavasta budjetoinnista eli osallistumista kaupungin talousarviovalmisteluun. Jos osallistuvaa budjetointia haluttaisiin jatkokehittää, seuraava taso olisi eri-ikäisten kuntalaisten osallistaminen pysyvämmin varsinaiseen talousarviovalmisteluun.

Kuntalain (410/2015) 22 § 1. momentin mukaan "Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen

mahdollisuuksista ja menetelmistä". Osallistumista ja vaikuttamista voidaan erityisesti edistää pykälän 2. momentin kohdan 4 mukaan "järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun".

Kuntalain 26–28 §:t velvoittavat kunnanhallituksen asettamaan nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston ja huolehtimaan niiden toimintaedellytyksistä. Outokummussa kaksi viimeistä on yhdistetty yhdeksi vaikuttamistoimielimeksi. Toimielimille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan. Lasten ja nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta säädetään lisäksi nuorisolain (1285/2016) 24 §:ssä.

Talousarvio on kaupungin tärkein toiminnan suunnitteluasiakirja. Vaikuttamistoimielimiä olisi perusteltua kuulla talouden osalta erikseen osana talousarvion valmisteluprosessia. Jos kuuleminen tapahtuu vain yksittäisissä asioissa tai annetaan erillinen määräraha päätettäväksi, vaikuttamismahdollisuus toteutuu talouden osalta vain pieneltä osin. Toisaalta kaupungin talousarvio on laaja kokonaisuus, jonka kokonaisuuden ymmärtäminen vaatii opiskelua. Sinänsä kunnan talouden periaate on sama kuin missä tahansa kotitaloudessa eli menot tulee saada sovitettua tuloihin lyhyellä aikavälillä tai velan kautta pidemmällä aikavälillä.

Kaupunki tavoittelee Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustusta vuodelle 2027. Lasten ja nuorten pysyvä rooli talousarvioprosessissa olisi erillistä määrärahaa vaikuttavampi ja pysyvämpi osallisuustoimenpide lapsiystävällisyyden kehittämiseksi.

Osallistuvan budjetoinnin kehittyneempi malli siirtää osallistumisen erillisestä euromäärästä varsinaiseen talousarvioprosessiin. Vaikuttamistoimielimet voitaisiin ottaa vuonna 2027 mukaan talousarvion 2028 valmisteluun, jolloin ne pääsevät osallistumaan koko talousarvioprosessiin ja osallistumaan talousarvion rakentamiseen. Malli voitaisiin rakentaa kahdelle tasolle:

1. Kuuleminen valmistelussa.
   Vaikuttamistoimielimet eli nuorisovaltuusto sekä seniori- ja vammaisneuvosto ovat jo nyt edustettuina kaupunkipalvelujen lautakunnassa, mutta jatkossa ne voisivat osallistua koko prosessiin alla kerrotulla aikataululla ja osana sitä saada kaupunkipalvelujen lautakunnan sekä mahdollisuuksien mukaan myös kaupunkirakennelautakunnan ja kaupunginhallituksen talousarvioluonnokset käsiteltäväkseen kannanottoja varten. Käsittelyä varten asiakirjoista tarvittaisiin todennäköisesti selkokieliset tiivistelmät. Vaikuttamistoimielimet antaisivat halutessaan lausunnot ennen lautakuntien käsittelyä, jotta näkemykset ehtivät vaikuttaa esityksiin. Talousarvioesitykseen liitetään vastine siitä, miten lausunnot otettiin huomioon.
2. Kohdennettu päätösvalta.
   Osa tulosyksiköiden määrärahasta esim. nuorisotyössä, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa voitaisiin osoittaa nimetyn toimielimen

suunniteltavaksi ja päätettäväksi joko yksin tai yhdessä valmistelevan viranhaltijan kanssa. Aloitteen tarkoittama Nuorisovaltuuston ja Lapsivaltuuston oma määräraha toteutuisi tällä tasolla suunnitelmallisemmin, kuin erillisenä erikseen päätettävänä määrärahana. Kohteet olisivat lasten ja nuorten päivittäisissä toimintaympäristöissä sekä seniori- ja vammaisneuvoston tärkeäksi päättämissä kohteissa.

Malli ei siirrä budjettivaltaa valtuustolta. Valtuusto hyväksyy talousarvion ja toimielimet päättävät osana käyttösuunnitelmiaan kohennetuista määrärahoista valtuuston asettamissa rajoissa.

Muutamissa kunnissa on siirrytty samaan suuntaan: erillisen äänestyssumman tilalle on tuotu vaikuttamistoimielinten lausunnot talousarviosta ja toimialojen omiin määrärahoihin kytketty osallistuminen.

Kunta	**Malli**	**Keskeinen havainto Outokummulle**
Mikkeli	Aluejohtokunnat, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto antavat vuosittain lausunnot lautakuntien talousarvioesityksistä.	Kuuleminen tulee ajoittaa ennen lautakuntakäsittelyä.
Nurmijärvi	Erillinen OsBu-määräraha 2017–2025 (25 000–50 000 €/v). Vuodesta 2026 kuntalaiset osallistuvat toimialan tai tulosyksikön määrärahojen käytön suunnitteluun; nuorisotaloilla kokeillaan 500 €:n nuorten päätösvaltaa nykyisen budjetin puitteissa.	Erillismallin ongelmat: 60–75 % ideoista liian kalliita tai muuten epärealistisia, ideoiden määrä ja arviointityö vaikeasti ennakoitavaa, toteutus normaalin toiminnan suunnittelun ulkopuolella ja mahdolliset ylläpitokulut jäävät huomioimatta. Toimialoihin kytketty malli ratkaisee näitä.
Eurajoki	Talousarvion 2027 laadintaohjeessa oma luku osallistuvalle ja lapsiystävälliselle budjetoinnille.	Osallisuus kirjataan suoraan talousarvion laadintaohjeeseen. Lapsibudjetoinnilla tarkastellaan koko talousarviota lapsen oikeuksien näkökulmasta.

Outokummun osallistuvan budjetoinnin seuraavan vaiheen malli voitaisiin ottaa käyttöön talousarvion 2028 valmistelussa, joka tehdään vuoden 2027 aikana. Alustava aikataulutus olisi

- Huhtikuu 2027: Kaupungin johtoryhmä perehdyttää vaikuttamistoimielimet kaupungin talouteen ja talousarvioprosessiin selkokielisesti.

- Toukokuu 2027: Yhteinen työpaja vaikuttamistoimielimille ennen vuoden 2028 talousarvioraamin päättämistä. Oppilaskunnat osallistetaan soveltuvin tavoin kouluissa ennen kesälomaa
- Kesäkuu – elokuu 2027: Talousarvion 2028 laadintaohjeeseen lisätään oma luku osallistuvasta budjetoinnista.
- Syyskuu-lokakuu 2027: Lautakuntien talousarvioluonnokset toimitetaan vaikuttamistoimielimille, jotka antavat lausuntonsa ennen lautakuntakäsittelyä. Nuorisovaltuusto sekä seniori- ja vammaisneuvosto laativat käyttösuunnitelman mahdollisesta omasta määrärahastaan.
- Lokakuu–marraskuu 2027: Kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen liitetään vastine lausuntojen huomioimisesta ennen kaupunginhallituksen käsittelyä.
- Joulukuu 2027: Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarvion 2028.
- 2028: Toteutus ja seuranta ja seuraavan talousarviovuoden prosessin kehittäminen.

Malli ei edellytä uutta erillistä määrärahaa, koska kohdennettavat summat osoitetaan toimialojen olemassa olevista määrärahoista. Suurin vaade on entisestään lisääntyvä viranhaltijatyö eli selkokielisten tiivistelmien, työpajojen ja vastineiden laatiminen.

Tällä mallilla lakisääteisten vaikuttamistoimielinten vaikuttamismahdollisuus toteutuisi kokonaisvaltaisemmin myös taloudessa. Lapsivaikutusten sekä ikääntyneiden ja vammaisten näkökulman arviointi tulisi nykyistä vahvemmin osaksi talousarvioprosessia. Malli tukee Lapsiystävällinen kunta -tavoitteita ja kaupungin strategian Kumpukartan osallisuustavoitteita.

Mallin toteuttamiseen liittyy ainakin seuraavat riskit:

Riski	**Hallintakeino**
Lausunnot tulevat liian myöhään vaikuttaakseen	Kuuleminen ennen lautakuntakäsittelyä, aikataulu laadintaohjeeseen
Talousarvioaineisto on liian raskasta etenkin lapsille ja nuorille	Selkokieliset tiivistelmät, ikätasoiset työpajat
Ideat ylittävät käytettävissä olevan summan, mikä aiheuttaa pettymyksiä	Määrärahan raamit ja kriteerit kerrotaan etukäteen. Malli opettaa myös tekemään valintoja, priorisointia ja neuvottelutaitoa
Toteutetut kohteet lisäävät myöhempien vuosien käyttömenoja	Ylläpitokustannukset arvioidaan ennen päätöstä
Osallistuminen jää muodolliseksi	Kirjallinen vastine jokaiseen lausuntoon ja raportointi toteutumisesta
Viranhaltijoiden työmäärä kasvaa mahdottomaksi hallita	Arvioidaan tarvittaessa, voidaanko jostain muista ei-lakisääteisistä tehtävistä luopua

Kaupunginvaltuusto	§ 58	26.10.2026
Kaupunkipalvelujen lautakunta	§ 68	10.11.2026

Vaikutusarviointi	Lisää kuntalain ja kaupungin strategian mukaista osallistumista
Valmistelija	Kaupunkipalvelujen johtaja
Lisätietoja	Kaupunkipalvelujen johtaja Jukka Orenius, 0447559240
Esittelijä	Kaupunkipalvelujen johtaja
Päätösehdotus	Kaupunkipalvelujen lautakunta päättää antaa edellä kerrotun vastauksena aloitteeseen ja toimittaa sen edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle.
Päätös	Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

_____

Liitteet

3 Outokummun keskustan valtuustoaloite Nuorisoystävällinen Outokumpu, päätöstenteossa

Kaupunkipalvelujen lautakunta § 69 10.11.2026

Talousarvion ja käyttösuunnitelman seuranta

Kpalvltk 10.11.2026 § 69

Selostus	Kaupungin vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan toimielimen tulee saada kerran kuukaudessa tieto talousarvion toteumasta ja samalla esitys korjaavista toimenpiteistä, mikäli toteutuminen poikkeaa käyttösuunnitelmasta.
Valmistelija	Kaupunkipalvelujen johtaja
Lisätietoja	Kaupunkipalvelujen johtaja Jukka Orenius, 044 755 9240, jukka.orenius@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Kaupunkipalvelujen johtaja
Päätösehdotus	Kaupunkipalvelujen lautakunta merkitsee käyttösuunnitelman seurannan tietoonsa saatetuksi.
Päätös	Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

4 Käyttösuunnitelman toteuma 2026-10

Ajankohtaisia asioita kaupunkipalveluissa

Kpalvltk 10.11.2026 § 70

	Käydään keskustelua ajankohtaisista asioista.
Esittelijä	Kaupunkipalvelujen johtaja
Päätösehdotus	Todettiin ajankohtaiset asiat.
Päätös	Kaupunkipalvelujen johtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 62, § 63, § 64, § 65, § 67, § 68, § 69, § 70

Kaupunkipalvelujen lautakunta 10.11.2026

MUUTOKSENHAKUKIELLOT JA NIIDEN PERUSTEET

Tähän päätökseen ei saa tehdä kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

OUTOKUMMUN KAUPUNKI

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 66

OIKAISUVAATIMUSOHJEET (kuntalaki)

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus
Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa *(asianosainen)*, sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika
Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Outokummun kaupunginkanslian kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Outokummun kaupunki, Kaupunkipalvelujen lautakunta
Kirjaamon yhteystiedot:
Postiosoite: Hovilankatu 2, 83500 Outokumpu
Käyntiosoite: Hovilankatu 2, 83500 Outokumpu, avoinna klo 9.00-11.30 ja 12.30-15.00
Sähköpostiosoite: kirjaamo@outokummunkaupunki.fi
Puhelinnumero: 013 5591 (vaihde)

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö
Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:
- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.